

Eén Bewust Veilig-dag of alle dagen veilig?

Op 26 maart organiseren de werkgeversorganisaties in de bouw voor de negende maal de 'Bewust Veilig-dag', een nationale dag waarin de aandacht meer dan anders moet uitgaan naar veilig werken. Een heel mooi streven. Alle aandacht die veilig werken krijgt, is nuttig en, gezien de ongevalscijfers, nodig.

De overige sectoren en de gehele wereld doen het anders: die herdenken op 28 april alle slachtoffers van een bedrijfsongeval. Dat herdenken gebeurt door aandacht te geven aan de manieren om ongevallen en beroepsziekten te voorkomen. Deze dag vindt plaats in heel veel landen op initiatief van de International Labour Organisation (ILO).

Dat de werkgeversorganisaties naast de internationale dag op 28 april ook nog een landelijke dag in maart organiseren, zal te maken hebben met de zorgen die men zich maakt over het lage veiligheidsniveau in de bouw.

Op de 'Bewust Veilig-dag', 26 maart, ligt de focus op samen veilig werken.

Samen veilig werken start met weten wat je doet en wat daarbij de gevaren zijn. Op zich niets nieuws en heel logisch. Immers, het is ongeveer de kern van de EU Richtlijn. Een richtlijn uit 1991 die aan de basis ligt van de (oude benaming) bouwprocesbepalingen. De richtlijn is in 1994 geïmplementeerd in het arbeidsomstandighedenbesluit. Gesneden koek voor de bouw zou je zeggen.

Helaas ontbreekt het nog bij veel bedrijven aan inzicht in de gevaren. Immers, volgens de cijfers heeft nog steeds een meerderheid van de bedrijven geen RI&E. Ook bespeur ik nog steeds discussie over de noodzaak van een specifieke Taak Risico-inventarisatie (TRA) en een V&G plan.

'Samen sterk voor veilig werk' vraagt dat er voor alle taken TRA's zijn en dat je op de bouwplaats overlegt over de gevaren en maatregelen. Deze coördinatieplicht staat sinds 1994 in het arbeidsomstandighedenbesluit. Deze coördinatie vindt plaats op basis van het V&G Plan.

Een V&G-plan vereist project- en taakspecifieke TRA's. Een generiek plan en generieke TRA's, daar heb je niet zo veel aan. Deze generieke TRA's kunnen prima gebruikt worden om de specifieke TRA's op te baseren. Op de bouw en voor de uitvoering zijn ze ongeschikt.

Specifiek betekent het dat bekend moet zijn waar exact de werkzaamheden plaatsvinden, welke gevaren er zijn op die werkplek en welke maatregelen getroffen worden om de

gefahren te reduceren. De maatregelen worden opgenomen in de TRA. De gereedschappen die gebruikt worden, het materieel waarmee wordt gewerkt, kennen ook gevaren. Ook deze gevaren, met de te nemen maatregelen, zijn onderdeel van de TRA. Het bouw materiaal en de verwerking leveren ook gevaren op. Ook deze gevaren en maatregelen staan in de TRA. De werkzaamheden zelf, het acteren van de werknemers, leveren ook gevaar op. Ook deze gevaren met maatregelen komen in de TRA. De TRA is dus gebaseerd op de gevaren en maatregelen die voortkomen uit de werkplek, het materieel, de materialen en het proces. Alle TRA's komen in het V&G-plan van het bedrijf dat deze werkzaamheden uitvoert. De coördinatie die op de veilig werken dag wordt bedoeld betreft het afstemmen van de V&G-plannen van de diverse uitvoerende bedrijven, die gelijktijdig op de bouw moeten werken en moeten samenwerken om het project te realiseren binnen het gestelde budget en de gestelde tijd. Maar bovenal zonder ongevallen, natuurlijk!

Die heel vervelende en tijdrovende werkvoorbereiding en coördinatie lijkt zinloos. Er is nagenoeg geen toezicht op naleving van de wet. De realisatie en effectiviteit wordt niet gemeten. Bij afwezigheid van een specifieke TRA, V&G-plan en coördinatie gebeurt er niet onmiddellijk een ongeval.

Dat het achterwege laten van voorbereiding op het domein arbo niet altijd leidt tot een ongeval, komt door het grote improvisatietalent dat werknemers op de werkvloer hebben. Dat dit improviseren extra kosten oplevert, wordt ook niet gemeten - maar daarom zijn ze er wel. Daarnaast levert het improviseren een suboptimale veiligheid en een minder leuke werksfeer op.

Als er dan toch een ongeval ontstaat, dan krijgt al snel de werknemer de schuld en is de werknemer het slachtoffer. Die werknemer kunnen we dan herdenken op 28 april. We kunnen dan ook stilstaan bij de dingen die we niet gedaan hebben. ■

Adri Frijters

Dit artikel kunt u lezen op www.dakweb.nl